

BŁGOSŁAWIONY (1566) *part praet pass impf*

błogosławiony a. błogosławion (1519), **bogosławion a. bogosławiony** (46), **błogosłowion a. błogosłowiony** (1); *bog*osławion(y) *BierEz, HistJóz, BartBydż, BielŻyw, WróbŻółt* (28), *Mącz* (6); *błog*osławion(y) : *bog*osławion(y) *SeklKat* (7 : 1), *HistAl* (1 : 2), *BielKom* (1 : 1), *LubPs* (46 : 1), *BielKron* (32 : 3); *błog*osławion(y) : *błog*osłowion(v) *LatHar* (223 : 1).

błogosławiony a. bogosławiony (763), **błogosławion a. bogosławion** (74), *b(ł)*ogosławiony, *błog*osłowiony *a. b(ł)*ogosławion, *błog*osłowion (729); *błog*osławion *KromRozm III*; *b(ł)*ogosławiony : *b(ł)*og~~o~~ławion *OpecŻyw* (54 : 7), *PatKaz II* (6 : 1), *WróbŻółt* (9 : 10), *RejPs* (13 : 1), *SeklKat* (3 : 1), *MurzHist* (1 : 1), *KromRozm II* (2 : 2), *GliczKsiqż* (3 : 1), *LubPs* (33 : 2), *KrowObr* (23 : 2), *Leop* (23 : 4), *BielKron* (21 : 6), *RejPos* (160 : 6), *BiałKat* (1 : 1), *BudBib* (18 : 7), *BudNT* (9 : 1), *KochPs* (4 : 1), *SkarŻyw* (38 : 4), *ArtKanc* (8 : 2), *GrabowSet* (3 : 2), *LatHar* (77 : 4), *WujNT* (53 : 5), *SiebRozmyśl* (17 : 2).

Dwa pierwsze o oraz a jasne (w tym w a 13 r. błędne znakowanie). W formie niezłożonej przyrostkowe o zawsze jasne, W formie złożonej i w przypadkach zależnych -on- (131), -ón- (9); -ón- OrzQuin (4); -on- : -ón- BiałKat (2 : 5).

comp i sup (21 + 15) -błogosławi(e)ńszy (31), -błogosławi(e)nszy (5); -nszy PatKaz II; -ńszy : -nszy KromRozm III (2 : 3), WujNT (1 : 1).sup nã- (14), n(a)j- (1) PatKaz II.

*sg m N błog*asławiony, *błog*osławi(e)ńszy, *nãbłog*osławi(e)ńszy (460), *błog*osławion (33), *skrót*: *b.*, *błog*osła. (3); (*attrib*) *błog*osławiony (98); (*praed*) *błog*osławiony (347), *błog*osławion (33); -*on* *KromRozm III*; -*ony* :-*on* *WróbŻółt* (7 : 10), *SeklKat* (2 : 1), *MurzHist* (1 : 1), *GliczKsiqż* (2 : 1), *LubPs* (26 : 2), *KrowObr* (11 : 1), *Leop* (15 : 2), *BielKron* (15 : 2), *RejPos* (38 : 1), *BudBib* (11 : 6), *KochPs* (1 : 1), *ArtKanc* (5 : 1), *GrabowSet* (3 : 1), *LatHar* (43 : 1), *WujNT* (31 : 1). \diamond *G* *błog*osławion~~o~~ego, *błog*osławi(e)ńsz~~o~~ego, *nãbłog*osławi(e)ńsz~~o~~ego (80), *skrót*: *b.* (4); -~~o~~ego (3), -(e)go (77). \diamond *D* *błog*osławion(e)mu, *nãbłog*osławi(e)ńsz(e)mu (20), *skrót*: *b.* (1). \diamond *A* *błog*osławion(e)go (16), *błog*osławiony (13). \diamond *I* *błog*osławionym, *błog*osławi(e)ńszym (41), *błog*osławion(e)m, *błog*osławi(e)ńsz(e)m (3); -*ym* : -(e)m *BibRadz* (3 : 1), *KolakSzczeńł* (3 : 1); -(e)m (2), -*ęm* (1) *MurzNT*. \diamond *L* *błog*osławionym (9), *błog*osławionem (1) *MurzHist*. \diamond *V* *błog*osławiony, *nãbłog*osławi(e)ńszy (45). \diamond *f N* *błog*osławion~~a~~, *błog*osławi(e)ńsz~~a~~, *nãbłog*osławi(e)ńsz~~a~~ (72), *błog*osławiona (34), *błog*osławion(a) (6); (*attrib*) -~~a~~ (32), -*a* (2), -(a) (3); -*a* *SiebRozmyśl*; -~~a~~ :-*a* *SkarŻyw* (8 : 1); (*praed*) -~~a~~ (36), -*a* (32), -(a) (3); -~~a~~ *LubPs, RejAp, RejPosWstaw, StryjKron, SkarKaz*; -*a* *KrowObr, BielKron* (4), *BiałKat, BudNT, ArtKanc*; -~~a~~ : -*a* *OpecŻyw* (2 : 7), *Leop* (5 : 2), *RejPos* (9 : 4), *BudBib* (1 : 1), *SkarŻyw* (2 : 2), *LatHar* (4 : 3), *WujNT* (7 : 4), *SiebRozmyśl* (1 : 1). \diamond *G* *błog*osławion~~o~~ej, *n(a)jbłog*osławi(e)ńsz~~o~~ej (88), *błog*osławion~~o~~e (8) *OpecŻyw* (7), *OpecŻywSandR*, *skrót*: *b.* (33); -*ej* (11), -(e)j (77). \diamond *D* *błog*osławion(e)j (9) *PatKaz II, RejPs, RejPos, RejPosWstaw, SkarŻyw, LatHar* (4), *błog*osławion~~o~~e *OpecŻyw* (2), *skrót*: *b.* (1). \diamond *A* *błog*osławion~~a~~. \diamond *I* *błog*osławion~~a~~, *błog*osławi(e)ńsz~~a~~, *nãbłog*osławi(e)ńsz~~a~~ (32). \diamond *L* *błog*osławion~~o~~ej (5) *BiałKat* (3), *LatHar* (2), *błog*osławion~~o~~e (3) *OpecŻyw* (2), *OpecŻywSandR*; -*ej* (3), -(e)j (2). \diamond *V* *błog*osławion~~a~~, *nãbłog*osławi(e)ńsz~~a~~ (49); -~~a~~ (44), -*a* (2), -(a) (3); -*a* *GrabowSet*; -~~a~~ :-*a* *SkarŻyw* (3 : 1). \diamond *n N* *błog*osławion~~o~~e (57), *błog*osławiono (2); -*é* (4), -(e) (53); (*attrib*) -*é* (17); (*praed*) -*é* (40), -*o* (2); -*é* :

-o *RejPs* (1 : 1), *RejPos* (11 : 1). ◇ *G* błogosławionego, błogosławi(e)ńszego (25); -ego (1), -(e)go (24). ◇ *D* błogosławion(e)mu (2). ◇ *A* błogosławioné (18); -é (1), -(e) (17). ◇ *I* błogosławionym (5). ◇ *L* błogosławionym (12). ◇ *V* błogosławion(e), nąbłogosławi(e)ńsz(e) (2). ◇ *pl N m pers* błogosławieni, błogosławi(e)ńszy (207), błogosławięni (6), błogosławióni (1) *BiałKat*; -eni : -ęni *MurzHist* (1 : 1), *MurzNT* (3 : 5); -eni (18), -éni (1), -(e)ni (181); -eni : -éni *OpecŻyw* (14 : 1). *subst m (praed)* błogosławion(e) (18), błogosławiony (1) *KromRozm II*. *f* błogosławioné (15), błogosławiony (1); -é (4), -(e) (11); (*attrib*) -é (1); (*praed*) -é (14), -y (1) *PatKaz II*. *n* błogosławioné, błogosławi(e)ńsz(e) (21); -é (1), -(e) (20). ◇ *G* błogosławionych (26). ◇ *D m* błogosławion(e)m (1) *RejPs*. *f* błogosławionym (1) *RejPos*. ◇ *A m pers* błogosławion(e) (9), błogosławionych (1) *NiemObr*. *subst* błogosławion(e) (6). ◇ *I m* błogosławion(e)mi (13), błogosławionymi (8), błogosławionęmi (1) *MurzNT*; -(e)mi *TarDuch*, *RejPs*, *SeklKat*, *HistAl*, *Leop* (3), *BibRadz*, *BielKron* (2), *RejAp*, *SkarKaz*; -ymi *OpecŻyw* (2), *KromRozm III*, *KrowObr*, *BiałKaz*, *SkarŻyw*, *ReszList*; -(e)mi : -ymi *RejPs* (1 : 1). *n* błogosławionęmi (1) *SiebRozmyśl*. ◇ *L* błogosławionych (4). ◇ *V m pers* błogosławi(e)ni (16). *subst* błogosławion(e) (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Obdarzony wyjątkowymi wartościami; szczęśliwy i dobry; beatus BartBydg, Mącz, Calep, Cn; felix Mącz, Calep; beatificus Calep (1128)*: Osieł konia niegdy widział/ Bogosławionym go mnimiał *BierEz L2v; BartBydg 18b; BielŻyw 171; BierRozm 6; HistAl L2, M7*; i przełpicznie wrołkołzách żywą/ a iakoby błogosławięni byli *MurzHist Q4v; KromRozm II d4; BielKom B5v, C2v; GliczKsiqż P6; RejWiz 14; Leop Mal 3/15, Luc 23/29; BibRadz Ez 34/26, Apoc 16/15*; iż komu on winłzował źle/ był złorzeczony/ á komu dobrze/ był błogofławiony. *BielKron 42*; błogofławiony Máchometh kthory przyiał do fiebie człowieká thákiego. *BielKron 457v, 53 [2 r.], 81v, 112, 248v, 261v; KwiatKsiqż F3; Foelix, Szczęśliwy Fortunny*. Item Bogosławiony wdzięczny/ potemny. *Mącz 133a, 23d [2 r.], 273a; OrzQuin Q3v; RejAp 134*; nád tho/ dáli iákies vpominki swoie/ ktoremi miał by łobie wiele pomocz człowiek/ do życia błogofławionego. *GórnDworz G3, F7v, Gg4v, Mm6; RejPos 100, 106, 146v [2 r.]; KuczbKat 139; RejZwierc B2, 84v, 138v [4 r.], 141; BielSpr 75v*; A też ná świecie nigdy/ ták fortunnego nie było áby miał być/ że włzech łtron błogofławiony/ á niemiał wczuć kiedy/ przeciwney fortuny. *BiałKaz H4; SkarŻyw 143; ReszList 180; Calep 126a, b, 412b*; Błogofławieńłzą rzeczą dáć niłz wzięć *KołakCath C3v; KołakSzczęśl A4v, C3v, C4 [2 r.]; y co czyni człowieka prawdźiwie nietylko bogátym/ ále y błogofławionym WysKaz 4, 7, 26, 45, 46; SiebRozmyśl M2; GosłCast 56*.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławiony na wszem, ze wszech stron (2).

W charakterystycznych konstrukcjach: w funkcji orzecznika bez łącznika, np. błogosławiony człowiek chrześcijański itp. (13); w zdaniach lub równoważnikach nadrzędnych do zdań przydawkowych lub podmiotowych, np. błogosławiony człowiek, który mądrość najdzie itp. (21); z trybem rozkazującym, np. bądź błogosławiony itp. (2).

Wyrażenia: »dzień błogosławiony« (4):KochPs 60, 178; Dzień to błogofławiony/ Kiedym ia wálzym sídłem vpleciony. KochPieś 53; GrochKal 28.

»żywot błogosławiony; błogosławiony żywot« (6 : 4): *BielKron* 260v; A któż błogofławieńszego á f'pokoyneyfzszego żywothá vzyć może nád człowieká takiego? *RejZwierc* 56v, 13, 74, 131, 132, 256v; *SkarŻyw* 13; Cnotá lámá/ żywot błogosławiony czyni. *KolakSzczęśl* C3v; *WujNT* 699.

Szeregi: »dobry i błogosławiony« (2): *BudBib Eccli* 49/12; Stan wdowi lep'fzy ieft y błogofławieńszy, á niżli małżenski. *WujNT* 594 *marg*.

»błogosławiony i fortunny«: Błogofławiony człowiek/ y fortunny żywie/ Który ma vfność w pánu prawdziwie *KochPs* 59.

»szczęśliwy, (a, abo, i) błogosławiony; błogosławiony, (a, i) szczęśliwy (szczęsny)« (5 : 4): *OpecŻyw* 136v; *MurzHist* F4; każde Krolestwo błogofławione/ á f'zczęśliwe bywa. *OrzRozm* A2v; *BielKron* 259v; *Mącz* 202b; *RejPos* 265; *KochPs* 178; *GórnRozm* L2v; O dniu f'zczęśliwy y błogofławiony/ Gdy tá nowiná zábrzmi ná wfze f'trony *GrochKal* 28.

a. *Wyróżniony przez Boga, szczęśliwy dzięki łasce bożej (1038)* : Blogoflawiona bądź ty przez którą blogoflawieństwo rodzaju mému ieft obietzáno. *OpecŻyw* 184v; Blogoflawiony ktory cirpi puku'fy [!] bo gdy dofwiatczon będzie/ wezmie koronę żywota *OpecŻyw* 188, 3, 11, 20v, 37, 42 [9 r.] (24); *PatKaz I* 8, 8v; O blogoflawiony zyuoth twoy myla f'zwyąta anno ktory nof'zyl y porodzył czyftą panną Maryą *PatKaz II* 83, 83 [2 r.], 86v; *PatKaz III* 100v, 107, 144v; bądź pozdrowyon bogoflawiony od boga wyf'okýego *HistJóz* B4v; *TarDuch* B5; Bogoflawieni f'ą ktorim grzechy f'ą odpufzczony á ktorich winy f'ą zakrite. *WróbŻółt* 31/1; Oto tak będzie bogoflawion człowiek kthory f'ie boi pana boga. *WróbŻółt* 127/4, 1/1, K5v, 31/2, N8, 40/2 (19); á będę oczekáwał náwfsem miłofierdzia twego/ ktore ieft włafnie przyfluffáiące f'wíetemu ymieniowi twemu wfsem błogofławionem požádliwemu. *RejPs* 78v; Aták niechay miły pánie będzie błogofławiono od ciebye zebránie to *RejPs* 191, 48, 60v, 105v, 139v, 156v (12); *SeklKat* Cv, E3v, G4, G4v, L, L4v; *HistAl* K5; wy ktorzy wftanie błogoflawionem ieftecie/ za łatwią to rzecz pokładácie i rozumiecie/ żeby człowiek mógł się podnieść vfanie^m wBoga kiedy iedno chce *MurzHist* P2v, G4, I; Błogoflawięni ieftecie vbodzy Bo wafze ieft krolestwo boże *MurzNT Luc* 6/20, k. 81 [3 r.], *Luc* 6/21 [2 r.], 22, 7/23, 10/23 (13); Tákże y Abrámowi obyecał plemye álbo náfyenyne/ przez ktore błogoflawiony myály być wfyf'tki narody żyemye *KromRozm II* i3, o4, f; *KromRozm III* N2v; *GliczKsiąż* C, C3, C7v, I3 [2 r.]; Prac rąk twych będziefz pożywał tu czáfu káždego/ A będziefz błogoflawionym od Bogá możnego/ Y będziec f'ie dobrze dzyáło zá żywotá twego. *LubPs* cc6v, B [2 r.], C3v *marg*, H *marg*, H3v, I (22); *KrowObr* 34v, 82v, 86v, 149v, 151v [2 r.] (15); Ale wáf'e oczy błogofławiono że widzą y wf'y wáf'e że flyf'f'ą. *Leop Matth* 13/16, *A3v, *Gen* 26/4, *Iudic* 5/24 [2 r.], *Ruth* 3/10, 1.*Par* 17/27 (38); *BibRadz Gen* 14/19, 24/31, *Num* 22/12, 1.*Reg* 15/13, 1.*Par* 17/27 (12); *Goski* 12v; *BielKron* 11v, 13, 13v, 14v, 36 (12); *GrzegRóżn* M2; Bo kto iuż ieft v Páná tego błogofławionym/ iuż nie máfz tego áni ná ziemi áni ná niebie czegoby mu doftawác nie miáło. *RejAp* 193v, BB5, 4, 5, 5v, 22 (17); *GórnDworz* Mm5; O błogofławiona'fz to látoro'f'f' / ktora wyrofcie s tey ták f'wíetey á doftoyney má'f'ce *RejPos* 61; O błogofławione'fz tho towarzýstwo/ á f'zczęśliwy to przybytek/ gdzie to f'wíete Boftwo vczyni wdzięczne miefzkanie f'obie. *RejPos* 64, 8 [3 r.], 10, 13v, 37 [2 r.], 40v (89); Abowiem błogoflawióni miłofierni: óni miłofierdzie otrzymáią *BiałKat* 213v, 231; *GrzegŚm* 55; *RejZwierc* 139 [2 r.], 139v, 140 [2 r.], 140v, 141, 141v [2 r.] (14); *BudBib* b2, *Gen* 12/3, *Num* 22/6, 12, *Deut* 33/20

(14); *BiałKaz* F3; *BudNT Luc* 1/38; *CzechRozm* 44v, 45, 66, 75, 132v, 168, 179; *ModrzBaz* 37, 67, 124v; *Oczko* 1; Błogosławieni ią którzy w Chryśtuła wierzą/ y cierpią zá imię iego. *SkarŻyw* 126, 28, 83, 102, 112 [2 r.], 120 (17); *MWilKHist* I3; *StryjKron* 125; *CzechEp* 43; *WerKaz* 293; *ArtKanc* A3v, K, K2v, K8, L9v, N13, N19v, P19v; *GrabowSet* D2, E3v, Q3, V4; Szczęśliwy żywot/ który ciebie/ Pánie Iezu/ nośił: y błogosławione pierśi którymiś ty był karmiony. *LatHar* 530, +10v, 7, 51, 52 [2 r.], 88 (24); *KołakSzczęśl* B2 [9 r.], B2v, B3 B3v [5 r.], B4 [2 r.] (22); Błogosławionás ty między niewiáłtami *WujNT Luc* 1/42; Błogosławiony żywot który cię nośił/ y pierśi ktoeś słał. *WujNT Luc* 11/27, *przedm* 28, *Matth* 5/3, 4, 5, 6 (63); *WysKaz* 5, 25; O błogosławionażeś ty/ cóś wwierzyłá *SiebRozmyśl* F4; Błogosławiony niech będzie od Páná *SkarKaz* 387a, *przedm* 4 [2 r.], s. 83b, 159b, 209b [3 r.], 314a (15).

Tłumaczenie etymologii greckiego i łacińskiego imienia Makary i Benedykt (2): którzy prawdziwie Mákarámi/ to ieft błogosławionymi byli. *SkarŻyw* 34; *BE*neditct (to ieft Błogosławiony) imieniem y łáfką/ był wielebnego żywotá małż/ od łamey młodości ferce łtáre máiący. *SkarŻyw* 248.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławiony na wszem, na wieki (2), *od Boga* (3), *od Pana* (3).

W charakterystycznych konstrukcjach: w funkcji orzecznika bez łącznika, np. błogosławieni czystego serca itp. (243); *w zdaniach lub równoważnikach nadrzędnych do zdań przydawkowych lub podmiotowych, np. błogosławieni, którzy płaczą itp.* (250); *z trybem rozkazującym, np. niechaj będzie błogosławiona itp.* (7).

Wyrażenia: »błogosławieństwem błogosławiony«: PRáwem błogosławieńłtwem to ieft błogosławiony człek/ który nofi boiazń bożą przed oczymá łwemi *RejPs* 167.

»błogosławiony boży«: Owce błogosławieni Boży. *WujNT* Aaaaaa3.

»błogosławiony pański« (4): *Leop Is* 65/23; *BibRadz Is* 65/23; *BudBib* b2; Poydźiefz fortunnie/ ô błogosławiony Páńłki/ przed ółtarz Bogu poświęcony *GrochKal* 26.

Szeregi: »błogosławiony a godny«: Przeto ią Pan z łáłki łwoiey á s przeźrzenia łwego raczył wczynić być błogosławioną á godną mátką ciáłu łwoiemu łwiętemu. *RejPos* 304v.

»szczęśliwy (szczęśny), (a, i) błogosławiony; błogosławiony a (albo, i) szczęśliwy« (5 : 4): Tatz ieft ona łłczęńná a błogosławioná *OpecŻyw* 183v; *KrowObr* 152v; *LubPs* ff2 marg; *BibRadz Ps* 143/15; *RejPos* 343v; kto fię do Bogá przybliża/ zacnieyłzym/ błogosławieńłzem/ y łłczęśliwłzym fię náyduie. *KołakSzczęśl* A2, A4v, C4v; *WysKaz* 44.

»wdzięczny a błogosławiony« (2): áboć zołtác wdzięczną á błogosławioną łátoroślá v Páná łwoiego/ áboć zołtác złem á płonym winem/ ktore ma być wycięto á wrzucono do ognia wiecznego. *RejPos* 61v, 346v.

α. *Czcigodny, chwalebny, łwięty; benedictus Mącz* (446) : O modlitwie błogosławioné dziewice Marié gdy iey kázano Iozeffa poiątz. *OpecŻyw* 6; Ale dlá tego ią chciál opułcitz/ iże z iey obliczá błogosławioné⁸⁰ promienie iáńné iako z flońtza wychodziły *OpecŻyw* 13v, 3v, 5, 6, 6v, 7v [2 r.] (41); *OpecŻywSandR* 6; *PatKaz II* 55, 57, 79v, 84 [2 r.]; *PatKaz III* 116, 147, 148v; Yáko łam rzekł błogosławyonemu ápołtołowi *KromRozm III* N5v, N6 [2 r.], P3v; *LubPs* H3; Zbaw nas włzechmogący Boże/ dla przytżyny Błogosławioney Bożey rodzićielki dziewice Máryey ze włzyłtkimi łwiętymi.

KrowObr 161v, 153, 155v, 158; niechay będą błogofławieni wżytcy Aniołowie twoi *BibRadz Tob* 11/11, I 2v, *Gen* 27/33; ále poſpólitý lud iada ryby/ ptaki/ wołow áni krow nie iadaia/ zowá ie błogofławionemi *BielKron* 453v, 14v, 142v; *Mącz* 87a; mamy przy łobie ná wieży [...] błogofławiony Ołtarz/ Wiare całą *OrzQuin* L4v, Q; *RejAp* 51v, 61, 90; *HistRzym* 87; á łtaray fie ábyſ fie słał wdzięczną látoroſłá błogofławionego łzczepu tego *RejPos* 61v; Pátrzayże teź á pomyłł łobie w iákim łmętku á vdręczeniu była oná błogofławiona mátká iego *RejPos* 105v, 2, 10, 14, 29v, 55 [2 r.] (30); *BiałKat* 241; *RejPosWstaw* [21²], 22, [41⁴], [110³] [2 r.], [143²]; *BudBib Deut* 33/24, *Tob* 11/11; Dla tego z łtolicá náłzá błogofławioná Apoſtołká [...] rad bych áby ſwiątobliwość wáłzá práwym fie łercem y myłłá łpoiká etc. *SkarJedn* 120, 66; Błogofławione to hiłtorye tych łlawnych/ czártá/ ſwiátá/ ciáłá/ y grzechu woioownikow. *SkarŻyw* A3v; Toć połyła błogofławiona pánienká S. Dorotá *SkarŻyw* 126; Ták łkończyli błogofławieni męczennicy *SkarŻyw* 147, 82, 111, 120, 143, 173 [2 r.] (20); *MWilkHist* G; *NiemObr* 121; *WerGośc* 216; *WerKaz* 293; *GrabowSet* V3v; Zwiáłtowanie B. Pánný Máryey *LatHar* ++2; bo od tego czáłu błogofławioná mię názywác będą wżyſcy narodowie. *LatHar* 65; y błogofławieni Seráphinowie łpołączną rádoſciá zgodnie cię wyłławiáia. *LatHar* 94; Modłcie fie zá námi błogofławione dzievice N. yN. *LatHar* 456; O Nabłogofławieńſze mieſzkánie nawyźłzego miáłtá niebiełkiego Hieruzálem *LatHar* 594, +12, ++v, ++2v, ++4, ++4v (90); iz nabłogofławieńſzemu/y wżytkich Apoſtołow kſiáżęciu Piotrowi/ głóſem Páńłkim zlecon iełt rząd y przełóżeńłtwo ábo przodkowánie koſciołá wżytkie⁸⁰ *WujNT* 390, *przedm* 27, s. 67, *Luc* 1/48, s. 194 [2 r.], 195 (15); *SarnStat* 258, 259, 370; O Naſwięłtza dziewico/ błogofławiona porodźicielko páná náłzého Iezulá Kryłtułá *SiebRozmyśl* G2; O błogofławionáłz to mátká táká była/ Którá iuż oto z łynem wefeli fie w niebie *SiebRozmyśl* L, Fv, F2, G3 [2 r.], G3v [2 r.], G4v (21); *SkarKaz* 581a, 606b; O błogofławiony miłóſniku bráciey twoiey. Nie ruźyło cię ono złoto/ y dobre mienie *SkarKazSej* 668a; Iákoź cię názwác nie mam być błogofławionym/ Oycze drogi? gdyſ iełt tym od Bogá vczczonym? *SapEpit* A4v.

W połączeniu z imieniem (137) [przed imieniem (128); po imieniu (9)]: *OpecŻyw* 104; *OpecŻywSandR nlb* 2; błogofławiony łymeonye o náłczáłznyeyłze twoye bylo załzlepyeny *PatKaz II* 61v, 64 [2 r.], 64v, 65v, 79; *PatKaz III* 128v, 135; *KromRozm I* K [2 r.]; á nabłogofławyeńłły Pyotr kłyażę ápoſtołłkyego rzádu yuż był náuczyl łudźye *KromRozm III* N7v, N6v, N8 [2 r.], N8v [2 r.], P3v [2 r.], Qv [2 r.]; iáko dobrej pámięci Kárzeł óciec/ y teź Pipinus Wuý náłz/ Błogofławione^{mv} Stzepanowi przed tym dawno dał *KrowObr* 31; I nálezi Błogofławionego Fránciłłká *KrowObr* 144v; Day Boże ábyłmy mocá Bárbáry błogofławioney/ ku otrzymániu grzechow odpullłtzenia/ byli rzádeni. *KrowObr* 171, 18 [2 r.], 27, 30v, 31, 36 (31); *SarnUzn* G; *RejAp* 196v; *HistRzym* 38v; Y dla tego to tu łobie przypominamy ná dzyeń tego Apoſtołá łwiętego Bárlłomieia błogofławionego *RejPos* 319, 10, 11, 11v, 14, 29v (12); *RejPos Rozpr* b4, c3v; *RejPosWstaw* [21²], [21²]v [2 r.], 22, [143³]v, [143]; *SkarJedn* D3v, 318; TEn Błogofławiony Ian Iáłmuźnik/ bárzo wielkie kochánie w tym miáł/ gdy iákie łwiętych przykłády y powieſci łyłzál/ ábo czytał *SkarŻyw* 97, 125, 126, 159, 185, 277 [2 r.] (14); *ReszPrz* 31; *ArtKanc* I18v; O Pánie Boże/ kotoryá błogofławioná Annę obrał łobie zá mátkę rodźicielki twoiey/ rácz to nam dáć przez załługi mátki *LatHar* 465; PAnie BOże/ kotoryſ raczył Koſcioł twoy ná wykłáđ piłmá S. bárzo znácznym Doktorem błogofławionym Hieronymem

opátrzyć *LatHar* 451; Y iákoś wyfwbodził błogofławioną Teklę Pánnę y Męczenniczkę twoię ze trzech okrutnych mąk *LatHar* 656, +6v, ++4, 50, 84 [2 r.], 85 [3 r.] (41); *SarnStat* 1107; *SkarKazSej* 668b.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławiony (-a) apostoł (16), biskup, Bogarodzicielka, dziewica (52), matka (11), matuchna, męczennik (13), opat, pani, panienka (2), Panną (Maryja) (112), prorok (2), starzec (8); błogosławiony nad(e) wszytki (2). W charakterystycznej konstrukcji: z trybem rozkazującym: niechaj będą błogosławieni wszyscy aniołowie (2).

*Wyrażenia: peryfr. »duch błogosławiony« = anioł (7): ábowim duchowye oni błogoflawyeni álbo ányeli w nyebye/ ípráwuýący fye łáfką bożą/ yednoftáynye á nyeodmyennye dzyerzą fye porządku y práwá z początku im włánego *KromRozm III* A8v; Powagá duchow błogoflawionych *RejAp* Ee4v, 118, 123v, 159v, 168, 191v.*

»błogosławiona pamięć«: Widzimy tedy w tych/ którzy w błogoflawionéy pámięci v nas łą *BiałKat* 153v.

*Zestawienia: »kamień bogosławiony« = kamień filozoficzny: Drudzy zálie chytrzeyfzy chcą dokázác rozumem swoim niepodobney rzeczy/ to iest/ kámień Filozowfki (iáko oni zowá bogoflawiony) fłóżyć ze czterzech żywiołów miernych *BielKron* 26.*

»(zakon) Błogosławionej (Panny) Maryjej« = *zakon krzyżacki* (5): MY Brát Páweł z Ruzdorffu/ Błogoflawionéy Pánný Máriiéy domu Niemieckiego Ierolimfkiego Miłtrz wielki *SarnStat* 1085; BRát Páweł z Ruzdorffu Zakonu błogoflawionéy Pánný Máriiéy domu Niemieckiego Ierolimfkiego Miłtrz wielki *SarnStat* 1120, 1068, 1107, 1123.

*Szeregi: »błogosławiony i chwalebny; chwalebny i błogosławiony« (2 : 1): ále od niebefpietności wfyfłtkich/ wybaw nas pánnó chwalebna y błogoflawiona. *KrowObr* 160v; *SarnStat* 4, 1067.*

»błogosławiony a dostojny«: A ták ten błogoflawiony á doftoyny Ian s. ktory był z dawná przez Proroki przeýrzan y opowiedzian/ iż fie miał zyáwić pirwey á vprzedzić Páná náfzego *RejPos* 11v.

»błogosławiony, (i, albo) poświęcony; poświęcony i błogosławiony« (4 : 1): A chcefz być błogoflawioną/ poświęconą/ y Kryfthufowi nawyflfzego Krolá Synowi poflubioną? *KrowObr* 148, 104, 147v; który ná prófby y modlitwy náfzéz/ przy błogoflawionéy álbo poświęconéy wodzie iest bytnością fwmią *BiałKat* 241; *SkarKaz* 157a.

»święty a (i) błogosławiony; błogosławiony, (i) święty« (14 : 4) buóg ocietz chtzátz iey przed wflytkiémi fwiętými anioły ij blogoflawionymi czéftz vczynitz/ rzékl *OpecŻyw* 179, 179; *PatKaz II* 62v, 64v, 68v; miánuiemy fie być álbo fobie thy tytuły przywłáfczamy náfwiétfzy/ nabłogoflawieńfzy/ namiłościwfzy/ naiáfnieyfzy. *RejAp* 38v, 38v, 53v, 129v, 167v, 168, 177; *GórnDworz* Yv; *RejPos* 121, 148, 164, 232; *WujNT Apoc* 20/6.

»błogosławiony i (a) wielebny« (5): BŁogoflawioney y wielebney/ wiekuiſtey Pánný Máryey przyczyná niechay nas/ Pánie/ obroni *LatHar* 413, 87, 101, 106, 635.

»błogosławiony i wybrany; wybrany i błogosławiony« (1 : 1): Dziewiątą gwiazdę wflytcy blogoflawienij ij wybránij boży w iéy koronę fpiéwawaiątz [!] włożyli *OpecŻyw* 181, 185.

β. *Zbawiony po śmierci* (56) : abys w dzień łádný był bezpieczny z blogoflawionymi. *OpecŻyw* [192]; *WróbŻółt* R3v; *RejFóz* B4; *SeklKat* M; Is on przes fwa mękę fwiethą Dulfé thę zdawna

przekłetha, Cziałem Panfkiem odnowioną Vczynył błogosławioną. *RejKup* m6v, *RejKupSekl* a8; dułze błogosławioné nie tak łzły profto donieba do pana Chriftuła iako potem łzedł łotr *MurzNT* 199 *marg*; *LubPs* Kv; Przekłethego nietzyny błogosławionym/ ále go więcey tzyni przekłety *KrowObr* 43v; Wybaw nas s pieklá/ y vtzyń błogosławione wniebie. *KrowObr* 171v, 44, 168, 174, 217; *Leop Tob* 13/17, *Eccli* 34/17, *Is* 65/16; *BibRadz* I 7, *Is* 65/16, *Ier* 17 *arg*, *Matth* 25/34; *RejAp* CC3, 123, 123v; *RejPos* 85, 150v; *GrzegŚm* 11, 14; *KuczbKat* 95, 390; *RejPosWstaw* 22v, [143]v; *BiałKaz* D3, F3v; Bo kto iedno ná onę wieczną błogosławionych łtolicę pilnie łerdecznemi oczymá weyrzy *ModrzBaz* 8, 109; *NiemObr* 72; *GrabowSet* M3v; *LatHar* 597, 645; Kácerłcy męczennicy nie błogosławieni. *WujNT* Zzzzzv, 20 [2 r.], *Matth* 25/34, s. 108 [2 r.], 293, *Apoc* 14/13; Oto błogosławieni w Niebie czcá imię Pána Iezufowe. *WysKaz* 35; Iedno niebo/ iedno łzczéście błogosławionych *SkarKaz* 549a, 4b, 5a, 6b.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławiona dusza (3); *błogosławiony na wieki (wieczne)* (2), *w Bogu* (2), *w niebie* (3), *w Panu*.

W charakterystycznych konstrukcjach: w funkcji orzecznika bez łącznika, np. błogosławieni umarli itp. (7); *w zdaniach lub równoważnikach nadrzędnych do zdań przydawkowych lub podmiotowych, np. są błogosławieni, którzy w stałości Pańskiej schodzą z tego świata itp.* (10).

Wyrażenie: »żywot błogosławiony« (3): *RejPosWstaw* [21³]; ábyłcie ząwždy łáfkę Páńfką znáć/ á potym żywotá błogosławionego dołtác mogli *KarnNap* G; *ModrzBaz* 37.

γ. O ciele ludzkim przed popelnieniem grzechu pierwородnego: czysty, nieskalany (1) : á w tym łie łtáry zakon náyduie/ ktory ząwždy z grzechem iełt/ bo go żadny wypełnić nie móże/ gdyż go Adam w Ráiu będąc máiąc ciáło błogosławione/ wypełnić nie mógl: á cóż my dziś w tym grubym ciele zaráżonym grzechem mamy iemu dofyć czynić. *BielKron* 2.

2. Czczony, wielbiony (o Bogu i sprawach z nim związanych) (438) : ti łam myli panye [...] bądz obrońcą mim ktori yeł blogołlawyoni na wyeky wyekow. Amen. *BierRaj* 17v; Potym Iézus blogołlawiony połłedł do Galileyłkié ziemie *OpecŻyw* 39; Ale bądz iuż blogołlawioné ijmie twé łwiéte nawieki *OpecŻyw* 166, 12, 12v, 23v, 36, 41 (26); *PatKaz I* 18; *PatKaz II* 38, 38v, 57, 64v; *PatKaz III* 90v, 107; Bądz imię boże bogołlawione *WróbŻołt* 112/2, B, 40/14, 67/20, 36, 88/53, 118/12, nn6; *RejPs* 27, 38, 65, 78, 119 (8); *SeklKat* Cv; *KromRozm I* I3; *MurzNT Luc* 19/38; A ták ten łwiéty Krol práwie nam tu przed oczy náłze połóżył iáko cel/ tego błogosławionego mężá Pána á zbáwicielá náłzego *LubPs* B, B, D, G3v, H2v, L3 (22); gdziełz tu iuż będzie ono plémié błogosławione Pan Kryłtus Syn Boży/ Abráhánowi/ y inłzym łwiéty *obiecány. KrowObr* 82v; O łwiátołci nabłogosławieniłza nápełni łercá wnétrznóci. *KrowObr* 176v, B4v, 151v, 216, 227v; *RejWiz* A4; Błogosławiona chwálá Páńfka *Leop Ez* 3/12, *Tob* 3/23, *Ps* 27/6, 66/20, *Dan* 3/26, 1.*Tim* 1/11; Błogosławione Krolełtwo ktore przyłzłó w imię Páńfkie *BibRadz Mar* 11/10; Y tyżeł iełt on Kryłtus Syn Błogosławionego? *BibRadz Mar* 14/61, I 6v [2 r.], *Gen* 9/26, 24/27, 1.*Esdr* 7/27, 1.*Reg* 25/39 (24); *Goski* A7v; *BielKron* 32, 253v, 356; dawłzy obietnice o nafieniu błogosławionym/ to iełt/ o Synu łwoim Iezufie Kryłtulie *GrzegRóżn* E2v, D2, Lv; *OrzQuin* O3v; *Prot* C2; *RejAp* 42; *HistRzym* 6v; y iákye hoyne obietnice nam łá zá to wtwordzone/ ktorzy będziemy łłuchác tych błogosławionych łłow á náuk iego *RejPos* 63; Thu pátrż błogosławionej łáłki Pána tego *RejPos* 120v;

á vniżał kędy mógł każdą myśl swoię przed Pánem swoim/ iefliże chce być powyższonym v stołu
iego świętego w onym błogosławionym kroleństwie iego. *RejPos* 227v; á imię iego zawnždy y ze
złego y z dobrego przypadku twego/ niechay będzie v ciebye błogosławiono. *RejPos* 265; iż go
zá stoły fwemi błogosławionemi/ to iest/ przy społecności onego Bołtwá swego świętego/ á w
opátrności iego/ poládzić obiecuię *RejPos* 345, 1v, 3v, 4, 15, 19 [2 r.] (118); *RejPosWiecz*³ 98v, 99v;
á tho przez załługę y mękę błogosławioného owocu Pánny naczytłzey Máryey Páná náłzego Iezulá
Chrystulá/ Bogá y człowieka prawdziwe⁸⁰ *BiałKat* 231, a4, d2; *RejZwierc* [28³]v, 266; *WujJudConf*
72; *RejPosWstaw* 21v, [21³] [2 r.], 42; *BudBib* 1.Par 16/36, 1.Esdr 7/27, Ps 28/6, 67/35 [36], *Zach*
11/5 (10); *BudNT* b8v, c, *Matth* 23/39, *Luc* 1/38, 13/35 (10); *CzechRozm* 10, 27, 44, 47, 47v (13);
SkarJedn 313; *KochPs* 43, 149; y chwałą błogosławioną Troycę ná wiek wiekom Amen. *SkarŻyw*
147, 100, 259, 393, 409, 441 (9); *CzechEp* 124, 319, 427; *KochMRot* B2; *ReszPrz* 113; *ReszList*
180, 182; *ArtKanc* A14, D18v, I6, K13; O światłości nabłogosławieńsza/ ráczyże oświecić serce moje
LatHar 34, 5, 7, 20, 24, 45 [2 r.] (62); błogosławiony który idzie w imię Pánkie *WujNT Matth* 21/9,
przedm 6, s. 89, *Matth* 23/39, *Mar* 11/9, 10 (25); *SkarKaz* 2b, 6a, 421b, 609b.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławiony (a, -e) Bog (54), bostwo (3), chwała (pańska)
(3), (święte) imię (Boga, boże, pańskie) (33), Jehowa (5), Jezus (30), narodzenie, nasienie (13), Pan
(Bog) (98), Syn (Boga, boży) (16), Trojca (Święta) (5), Zbawiciel (9), zmartwychwstanie; błogosławiony
nad(e) wszystko (-im) (8), na duszy i na ciele, na wieki (wieczne, wiekom, wiekow) (52), na wszem, we
wszech sprawach, (wiekom) wiecznie (8).

W charakterystycznych konstrukcjach: w funkcji orzecznika bez łącznika, np. błogosławion owoc
żywota twego, Jezus itp. (89); w zdaniach lub równoważnikach nadrzędnych do zdań przydawkowych
lub podmiotowych, np. błogosławiony, który przyszedł w imię boże itp. (69); z trybem rozkazującym,
np. błogosławion bądź Pan Bog itp. (30).

Szeregi: »błogosławiony, (i) chwalebny (i powyższony); chwalebny, błogosławiony« (3 : 1): *BierRaj*
22; Ien ies błogosławiony/ chwalebny y powyższony na wiek wiekow. *TarDuch* A2; *WujJudConf* 19;
ArtKanc I7v.

»błogosławiony i możny; możny a błogosławiony« (1 : 1): Co to żadnemu inemu ftworzeniu nie
należy/ iedno lámemu możnemu á błogosławionemu Bołtwu. *RejPos* 150; *WujNT* 1.Tim 6/15.

»święty a (i) błogosławiony; błogosławiony a święty« (22 : 3): *RejAp* 174; Abowiem rozumie iż ci
zgromádzeni máią być do onego świętego á błogosławionego gumná wiecznych rołkołzy/ to iest do
kroleństwa Pánkiego *RejPos* 52v; A połtaw tákież przed oczy duże swoiey tę świętą á błogosławioną
ofiárę Pána swego *RejPos* 105v; áż wwierzył onym świętym á błogosławionym obietnicam Páná
swoiego *RejPos* 179v, 17, 83v, 125, 167v, 168v (23); *RejZwierc* 11.

»wdzięczny a błogosławiony« (3): iż sie lam obráca do niey zmiłofierdzyem twoim/ iż sie iey ozywa
onym wdzyęcznym á błogosławionym głosem swoim/ mówiąc do niey *RejPos* 168v, 188v, 263.

»błogosławiony a wielmożny«: y w Ewányeliach vfty fwemi/ znáki á podobieństwa thego
błogosławionego á wielmożnego przyścia swego/ ná wielu mieyfcach przepowiedác raczył. *RejPos* 5v.

»wszechmogący a błogosławiony«: o błogosławioniesz tho było dobrodzyeystwo twoie náłz
włzechmogący á błogosławiony Pánie *RejPos* 337v.

Synonimy: 1. a. α. chwalebny, dostojny, święty, wielebny; 2. chwalon, wszechmogący.

Cf **BŁGOSŁAWIĆ, BŁGOSŁAWNY, BŁOŻEN**

ZZa